

НАПРЯМИ ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНЯ НА УРОКАХ ІНФОРМАТИКИ

Сіпачова О.В.

Сучасна українська школа повинна стати школою перспектив для кожного її випускника. Нині шкільний колектив учителів намагається надати учню не тільки знання й уміння, які необхідні йому на певному проміжку часу, але й допомогти йому у формуванні життєвої компетентності. Формування і розвиток життєвої компетентності повинні здійснюватися, зокрема, у процесі тренувального (або імітаційного) вирішення життєвих завдань у ході навчально-виховного процесу. Найбільш вагомим результатом можна досягти, застосовуючи технологію особистісно зорієнтованого навчання [3], метод проектів, технологію навчання в співпраці, інтерактивні та інформаційні технології тощо.

Особливе місце серед усіх компетентностей особистості займає інформатична компетентність (компетентність у галузі інформатика) [2, с. 64], [3].

Проведені дослідження показали, що її необхідно цілеспрямовано формувати та розвивати у школярів, а вчителів, відповідно, готувати до цього у вищих навчальних закладах та у системі післядипломної педагогічної освіти.

Невід'ємною частиною інформатичної компетентності є володіння комп'ютерними технологіями. За даними соціологічного дослідження, проведеного Донецьким інститутом післядипломної педагогічної освіти [1], серед 271 учня 7, 9, 11 класів, 98% учнів мають навички роботи на комп'ютері. Причому лише 48% з них придбали їх у школі (рис. 1). Комп'ютер розглядається старшокласниками переважно як засіб гри (54% опитаних), проте 35% цікавить доступ до всесвітньої мережі Інтернет з її нескінченним обсягом інформації. Комп'ютер як технічний пристрій цікавить лише 26% респондентів. У той же час 44% учнів оцінили своє володіння комп'ютером на середньому рівні.

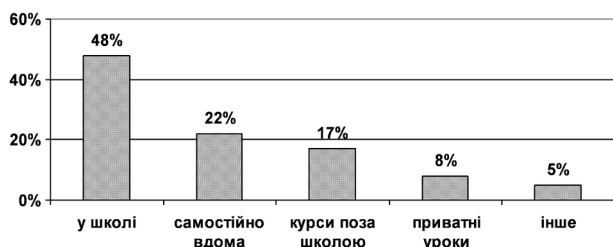

Рис. 1. Розподіл відповідей респондентів на питання: «Де ти отримав навички роботи з комп'ютером?»

Застосування інформаційних технологій повинно знайти своє відображення в кожному шкільному предметі. За даними того ж опитування респонденти вважають за можливе використання комп'ютера на уроках математики (22%), української мови (28%), історії (30%) тощо.

Усе це дає підстави говорити про те, що старшокласники вже мають певні навички роботи на комп'ютері, проте ще недостатньо у них сформовано вміння за-

стосовувати сучасні засоби інформаційних та комп'ютерних технологій до роботи з інформацією та розв'язання різноманітних задач.

На сучасному рівні розвитку суспільства від учителя вимагається підготовка не просто учня, який знає, але й який уміє і може застосовувати сучасні засоби інформаційних і комп'ютерних технологій для вирішення завдань повсякденного життя. Працівники скажуться, що сучасний випускник школи не вміє працювати з інформацією, не хоче підвищувати свою кваліфікацію, учитися чомусь новому. Це витікає з аналізу численних Інтернет-форумів (наприклад, <http://forum.korrespondent.net>, <http://www.meta.ua>). Тому необхідно сприяти реформуванню сучасної шкільної освіти, сприяти переходу від знаннєвого підходу в навчанні до компетентнісного.

За кожною реформою, нововведенням в освіті стоїть доля конкретного випускника. Тому вже зараз у Донецькій області на базі школи № 25 м. Харцизька працює обласний експериментальний майданчик «Розвиток інформатичної компетентності учнів на уроках інформатики».

Його основна мета — розробка методичних матеріалів на підтримку діяльності шкільного вчителя інформатики щодо формування і розвитку інформатичної компетентності учнів шляхом стимулювання їх пізнавальної активності, інтересу до вирішення навчальних проблем на основі отриманих знань з інформатики з використанням проектно-методики, розвитку критичного мислення. Завдання, які стоять на даному етапі перед експериментальним майданчиком це:

- апробація розроблених методів визначення рівнів сформованості інформатичної компетентності учнів;
 - зміна планування вивчення курсу інформатики за умов використання методу проектів під час навчальної діяльності;
 - вибудовування системи навчальних проектів з метою послідовного формування і розвитку проектно-дослідницьких навичок учнів.
- Серед очікуваних результатів діяльності експериментального майданчика — створення методичних рекомендацій:
- для послідовного формування інформатичної компетентності старшокласників;
 - щодо використання методу проектів на уроках інформатики.

У 2009 році в Донецькій області стартує проект «Сільська школа — рівні можливості для кожного» на базі шкіл, які отримали комп'ютерні комплекси за

проектом «Рівний доступ до якісної освіти». Головна мета проекту — створення мережі інноваційних сільських шкіл та поширення кращих зразків практики, що стали результатом її діяльності.

Цільовими групами проекту будуть:

- учителі та керівники освіти різних рівнів, які залучатимуться до заходів із професійного розвитку;
- учні, як кінцеві отримувачі результатів, за допомогою впровадження інформаційних технологій матимуть якісні знання;
- батьки та громади братимуть участь у різноманітних заходах щодо вдосконалення шкіл.

Під час роботи над проектом буде проведено низку семінарів, тренінгів, конференцій. Обмін досвідом пропонується здійснювати через мережу Інтернет.

У ході проекту також передбачається впровадження нових технологій навчання, зокрема інформаційних, у шкільну освітню систему. Характерними рисами його повинно стати:

1. Спільне навчання вчителя та учня.
2. Моделювання колективної діяльності.
3. Матеріал, що вивчається, повинен мати прикладну спрямованість.
4. Впровадження телекомунікаційних проектів за допомогою мережі Інтернет. Школярі повинні знайо-

митись з роботами, проектами один одного, спілкуватись, не зважаючи на відстань, яка їх відокремлює.

5. Підвищена увага до культури та етики спілкування в мережі Інтернет.

Для підтримки даного проекту створений спеціальний розділ на веб-сторінці відділу інноваційної освіти Донецького обласного інституту післядипломної освіти за адресою: <http://osvita.donetsk.ua/innovatika/index.html>.

Таким чином, у Донецькій області ведеться активна робота щодо забезпечення рівного доступу до якісної освіти із залученням інформаційних технологій, створюються всі умови для формування і розвитку інформатичної компетентності учнів.

Література

1. Аналітичний огляд результатів опитування учасників навчально-виховного процесу щодо ефективності викладання інформатики в навчально-виховних закладах області // Модернізація системи освіти в регіоні: Результати опитування учасників навчально-виховного процесу з актуальних питань модернізації системи освіти. — Донецьк: Витоки, 2006. — С. 38–43.
2. Головань М. Інформатична компетентність: сутність, структура і становлення // Інформатика та інформаційні технології в навчальних закладах. — 2007. — № 4. — С. 62–69.
3. Якиманская И. С. Личностно ориентированное обучение в современной школе. — М.: Сентябрь, 1996. — 96 с.

МЕТОД ПРОЕКТІВ НА УРОКАХ ІНФОРМАТИКИ

Зоненко Н. В.

У загальноосвітній школі I–III ступенів №12 міста Дружківки є два кабінети інформатики. Школа має підключення до мережі Інтернет. У кабінетах інформатики встановлені веб-камери та мультимедійний проектор. Усі ці засоби набули широкого використання на уроках інформатики.

Викладаючи інформатику, застосовую міні-проекти (виконуються учнями протягом одного чи двох уроків), проекти середньої тривалості (виконуються протягом вивчення окремої теми) та довгострокові проекти. Як міні-проекти пропоную учням скласти кросворд за поняттями та основними термінами теми, яка вивчається. Складання кросвордів пропоную виконати вдома, навіть учні, які не мають удома комп'ютерів, залюбки виконують креслення сітки кросворда на аркуші від руки, а текст друкують у класі в позаурочний час. Цікаві кросворди учні складають до тем «Інформаційна система та її складові», «Операційна система», «Глобальна мережа Інтернет», «Основи алгоритмізації та програмування».

Школа має невеликий досвід використання веб-камер та «живого» спілкування за допомогою мережі Інтернет. Розклад уроків у нашій школі складений таким чином, що уроки інформатики в обох групах одного класу проходять в один і той же час. Уперше використання веб-камер було застосовано під час захисту проектних робіт. До уроку, під час якого відбувала-

ся презентація кросвордів до теми, були залучені учні «паралельної» групи. Сітка кросворда була передана на екран комп'ютера другого кабінету інформатики по локальній мережі. Були підключені веб-камери та учні обох груп мали можливість розгадувати кросворди одночасно у вигляді змагання.

У жовтні повідомляю учнів 11-х класів, що вони можуть проходити державну підсумкову атестацію з інформатики у формі захисту учнівських робіт зі створення прикладного програмного забезпечення навчального призначення. Демонструю учням уже готові проекти. Більша частина учнів класу виявляють бажання готувати проектні роботи до державної підсумкової атестації. Оскільки державну підсумкову атестацію у формі захисту проектів можуть обирати учні, які мають навчальні досягнення високого рівня (10, 11, 12 балів) з інформатики, то в учнів з'являється бажання одержувати високі оцінки. Вони старанно готують домашні завдання, беруть активну участь у роботі на уроках, готують повідомлення, висупають з доповідями.

Учні самі обирають теми робіт, враховуючи їх актуальність та практичну значущість, власні інтереси.

